ШЛЯХ ДО ВОЛІ

Щоденна газета революційних повстанців України (махновців).

Редакц. й головна контора: Катеринослав, Проспект, ч. 97 (на другому поверсі).

Ціна окремого числа:
У Катеринославі . . 2 карб. 50 коп.
Поза Катеринославом 3 „
Організаціям . . . 1 „
Повстанцям . . . . дурно.

Ч. 3 | Пятниця 28 листопаду 1919 р. | Ч. 3

Працюючі! Вогонь обгорнув всю ненависну будову контр-революції. Киньмо кожен з нас оберемок палива в цю пожежу й станьмо до будування своєї вільної оселі За працю! За утворення вільного радянського ладу!

В № 1 газети „Знамя востания“ де які оголошення підписано„ організаційним бюро партії лівих соціялистів революціонерів“ при повстаичеській армії імені Батько-Махно. Офіціяльно оголошується, що при повстанческій армії махновців організаційне бюро лівих есерів ніколи не існувало та не існує.

Штаб армії.

Вийшла Українська газета

„БОРОТЬБА“ -

орган Української Комуністичної Партії (Боротьбистів).

Редакція міститься: Проспект, ч. 97, 3-й поверх.
Передплата і заяви — приймаються, для повстанців — даром

ОПЕРАТИВНИЙ ЗВІТ

Штабу Революц.-Повст. Армії України (махновців)

на 27 листопаду.

На всіх участках нашого фронту без змін.

Повстанські частини захопили ст. Божедаровку.

В. О. Нащтабарм **ТАРАНОВСЬКИЙ.**

Черговий член штабу **КОЛЯДА.**

Катеринослав, 28 листопаду.

Все палає...

Велика війна революційного повстанства поширюється що дня, захоплюючи все більш і більш значну площину України і перетворюючись у фактор всесвітнього значіння.

І тут немає нічого дивного, бо південний темперамент вільних синів України відповідає духові цього повстання.

Жадного гніту не міг байдуже витримати український селянин і український робітник!

На Україні найшли собі домовину і німецькі загони. Віллі, і опереточні гетьманці Скоропадченка, і забуваючий про соціяльний характер революції Петлюра з К-о, і комісари від Троцького з їх тактікою охранок, і, нарешті, лізуть на саме дінце цієї домовини „браві“ Денікін—Шкуро — Мамонтов..

Україна дала революційне повстанство: махновщину, зеленовщину...

Україна з першого ж дня революції кинула гасло:

„Геть всякі рамки, геть перешкоди до вільного життя всієї людности, окремих націй, окремих осіб!“

І це гасло найде собі сприяючий відгук по всіх просторах земної кулі.

Вільна особа, вільна нація, вільна людскість...

Розбиті надії!..

До останнього менту контр революція, в лиці денікінщини, хижо кидалася то туди-то сюди, намагаючись захистити здобуті нею позиції. За короткий час вона вже мала величезні втрати, офірувала багатьома кращими своїми полками, зформованими виключно із представників „білої кістки“. І всі ці втрати, всі її змагання—пішли на марне!

Збройна боротьба, яку вона наважилась вести проти «революційного народу виявилася для неї остільки „тяжким хрестом“, що під його тягарем вона почала знесилюватись, падати.

Тай то дивна річ!—чи є безпечним: розпочинати війну з народом, з метою його закріпощення, в 20-му віці, коли цей працюючий люд—люд Росії та Вкраіни—третій рік бореться під прапорами Соці-

ельної Революції? Звичайно, що ні! Ця війна конче повинна була викликити із народа тяжку, каральну силу, невблагану що-до ворогів праці. І така сила виявилася в образі революційного повстанства.

На перші удари повстанства денікінська контр-революція ще давала одсіч. Більш того—вона упевнено намагалася перемогти силу повстанства та взяти ініціятиву до своїх рук. Але слідуючі по тому все нові й нові удари повстанців по розпертому тілу денікінщини перемогли силу її противенства. Зараз-же ми спостерігаємо уже спад контр-революційної хвилі. Лютих наскоків на повстанську армію вони вже не роблять. Не роблять нових грунтових спроб відібрати назад у повстанців головніші ними втрачені, пункти. Північні позиції, які з такою скаженою упертістю відбирали у більшовиків—зараз знову-ж їм повертають. На всьому повстанському фронті біла гвардія перейшла до оборони. Виключенням з'являється район Волноваха—Бердянск, де біла гвардія ще виявляє де яку активність. Але це найбільш переконуюче свідчить про те, що білогвардійці відходять по всім фронтам та, боючись бути оточеними силкуються забезпечити собі вільний прохід до берегів Чорного та Азовського морів.

Безнадійність опанувала контр-революцією.

Прикра несподіванка—війну програно! Треба відходити.

Дужий удар повстанців по відходючим денікінцям зараз буде рішаючим та доконуючим ударом нинішньої боротьби.

Поле діяльности на Україні на перші часи безсумнівно залишиться за революційним повстанством. І, як-що за цей час армія махновців в повному обсягу використає вигоди свого сучасного стану на занятій ними території, то ідеям революційного повстанства на Україні буде забезпечена велика будучина. Через це, ми мусимо вжити всіх заходів до того, аби бути вільними не тільки від денікінської контр-революції, але і від наших старих знайомих, п.п. Троцьких і К-о, які йдуть на Вкраїну з суто реакційними намірами.

Поле діяльности на Україні повинно залишитись за нами не на якусь випадкову коротку добу, але на ввесь час розвитку та втілення в життя ідей революційного повстанства.

МАРИН.

Шлях до волі.

Довгий, дуже довгий, небезпечний і тернистий цей шлях, про те з давніх давень. по ньому йдуть люди, поливают його своєю кровію, кладуть свої голови, та все йдуть. Куди-ж вони всі йдуть? Чого бажають? Всі вони йдуть і домогаються волі, тієї самої волі, про яку давно вже складено російську пісеньку:

„Ах ти, воля, моя воля,
Золотая ти моя;
Воля—сокол поднебесний,
Воля—светлая заря“.

Що ж воно таке за воля, що всі її так домогаються? Воля—це право кожної людини жити так, як вона хоче, аби тільки від його життя другому не було погано жити; воля—це право кожного чоловіка жити, як птаха, котра, куди схоче, туди й летить, де схоче, там й сяде; воля—це таке життя, коли кожний сам собі пан.

Хто-же нам не дає волі? До революції волі не давали царі та пани; за часи-ж революції власть захопили більшовики-комуністи; богато кричали вони про волю, та бодай би й не згадувать про більшовицьку волю. Прийшли, нарешті, добровольці й те-ж казали про волю, а замість волі начали поміщики знущаться над безщастними селянами. Ну, коли так, робить нічого, треба самим домогаться волі, треба зі зброєю в руках здобувати ту жадану волю, за котру найкращі люди поклали свої голови.

Повстанчесько-махнівська армія й ухвалила зажнти всяких засобів, або здобути всім пастоящу волю. Хай-же живуть повстанці на радість всьому народові! Хай здобувають нам волю. Слава повстанцям-махновцям!

Тутешній.

ВІДОЗВА.

Товариші робітники та селяне!

Прийшов рішучий мент визволення України від ярма катів золотопогонників та капіталістів. Знову ті, що цілі століття улаштовували банкети та піяцтва визискуючи нашу працю, з жахом тікають розстрілюють селян та робітників, гвалтують їх жінок і дочок то намагаючись помститись на них за свої воєнні невдачі, то за те, що селяне чи робітникі одмовилися їх годувати.

Знову повстає питання: що нам, селянам та робітникам чиниги зараз, коли ворог знесилюється, коли справжня воля стає близькою, приступною, досяглою, можливою?

Товариші робітникі та селяне! Протягом революції в Росії та на Вкраїні ви намагались знайти соціялістів, які-б вам улаштували ваше життя як слід, по справжньому. Всі ці соціялісти так багато говорили та обіцяли вам хорошого! Але що-ж вони вам дали після всіх обіцянок,—що дали, коли влада дісталася до рук однобокої партії, яка ні чим не краще од миколаєвської,—бунтуючих робітників та селян зустрічала кулями та викидала на улицю з заводів та фабрик, примушуючи працювать на адміністрацію, яка так щиро обороняла свої права та привілеї? Чи-ж вам, товариші, було від цього краще? Чи-ж меньше стало приставів, жандармів, комісарів та міліціонерів, які нічим не відріжняються один від одного? Або меньше стало тюрем?... Цілком зрозуміло, що ні пристав, ні комісар, ні жандарм чи міліціонер не заважали злодію вкрасти, а розбійнику убити, так як і тюрма ніколи непереинакшувала тай напереинакшить злочинців.

Ми. махновці, знищуємо всі тюрми. Ми не пускаємо до влади нікого, через те, що всі владарі, раніше чи пізніше, перероблюються на тіх-же старих, які вже були, та котрі здатні лише одягать залізне ярмо влади на селян та робітників. Ми змагаємся за повну волю будування громадянського життя без жандармів та політкомів, без тюрем та грубої сили. Ось що ми, махновці, обороняємо. І ми кличемо за собою всіх товаришів, що прагнуть захищати вільний радянський лад.

Товариші! Навіть стомлені, навіть нерішучі беруться нині до зброї, кидаючись в одвертий та рішучий бій з ворогом.

Ми-ж, махновці, робітники та селяне мусимо чути поклик та стогін тих, хто нас чекає, мусимо спішити на фронт та забути самовільні отлучки із частин. Бо ми-ж повинні бути свідомі того, що від цього трагить фронт і армія.

Товариші повстанці! Вн-ж вийшли із глибин народніх. Ви розумієте всю муку злиднів та праці. Ви знаєте 12 годинний робочий день. Ви добре знаєте безробіття. Ви-ж бачили, як умирають з голоду ваші діти в той самий час, як діти капиталістів роскошують по колисках, не знаючи межі своїм примхам. Ви бачили, як жінки та сестри робітників та селян через велику нужденність змушені йти у повії, продавати своє тіло синкам дукачів, в той час коли до ніг жінок та дівчат богатирів складається все найдорогше, найкоштовнійше. Ви були солдатами Миколи 2-го. Ви знаєте службу старого строю: вас лаяли, били та усяк зневажали вашу людську гідність. Ви сказали: Ні! Край! Більше цього не буде!—І скинули ярмо царя та власть буржуазії. Ви взяли до своїх рук власну долю та долю вашої країни. На вас, товариші робітники та селяне, лежить зараз обов'язок довести розпочату революцію до переможного кінця. Тому треба твердо та непорушно держати фронт, аж доки не переможемо. На варту-ж! До зброї!

Хай живе перемога праці над капіталом!

Хай живе перемога махновців над денікінцями!

Хай живе український вільний рядянський лад!

ДОКОНАЄМО!

Те, чого вже давно треба було сподіватись—сталось! Денікінські банди, захоплені своїми військовими перемогами та мало не досягши Москви,—при першому-ж натискові повстанчесьыої армії посунули назад.

Але звичайно цим справа не обмежилась. Кожному революціонеру, як і кожній свідомій людині, зрозуміло, що після розбиття офіцерської армії, повинен початись її розклад—це по-перше, а по друге—вся контр-революційна армія Денікина повинна буде загинуть.

Телеграма, яку уміщено у вчорашньому числі нашої газети, свідчить про те, що такий розклад вже явно почався, що „завзяті“ денікінські вояки розпродують коней, майно та повертаються по домівкам.

* * *

Захитався будинок денікінщини... Революція-ж, розпочата повстанцями України все поширюється. І гине добровольча армія; гинуть всі пляни монархистів та золотопогонників, по вітру розвіялись їх мрії про відродження влади поміщиків та генералів.

Все дужче, все грізніще лунає по Вкраїні грім повстанської боротьби, що несе смерть всім гнобителям та утискувачам,—боротьби, яка дасть можливість працюючому люду вільно будувати свою долю...

Розклад, що почався серед прислужників денікінщини найскравіще свідчить про її конанє, а разом ще й про те, що до цілковитої перемоги революції, ще потрібно зробити може дуже —дваєрьозних уда-

ри по золотопогонній наволочі.

Нехай-же революційне повстанство наготується до останнього натиску на контр-революцію.

Хай-же всі революційні повстанці—від рядових до командірів та товарища Махно включно,—поставляться з належною серьозністю та відповідальністю до теперішнього великого менту, аби виконати останній акт своєї великої боротьби.

Геть, всякі життьові дрібниці!

Революція та історія вимагають від нас особливого напруження та серьозного відношення до теперішніх подій.

Ми—революціонери і, як такі, повинні невідхильно та непорушно стояти на своїх постах, твердо пам'ятаючи, що справа, яку ми обстоюєм, есть велика, історична справа.

Доконаємо-же якнайшвидче, якнайрішучіще контр-революцію, що сама падає і тоді на землі розів'ється прапор вільної, святої праці.

Яшин.

До повстанців.

Із убогих селянських халуп, із холодних робочих хиж вигнала нас нужда. Густими лавами ми пішли у праведний бій. Наше завдання: завоювати щастя для всіх працюючих; наша мета: повернуть на землю мир та справедливість. Тяжка наша боротьба; багато чим доводиться жертвувати під час цієї боротьби; але ми муеимо бути чесними та непохитними, аби здобути перемогу.

Через це, товариші-повстанці, до вас маю слово До вас, товаришам по зброї, борцям за велику справу визволення пригніченних з-під ярма білогвардійців! Пам'ятайте, що ми творимо велике діло революції, ми боремся за визволення від утисків поміщиків та капиталістів і що наша велика, свята боротьба—не повинна бути заплямованою бешкетами, грабунками та насильством над мирним населенням.

Згадайте лиш!—яке горе ми самі перечували, коли білогвардійці і козаки грабували та палили наші села, наші доми, нещадно били нас та гвалтували наших жінок та сестер?

Безсоромні, ганебні, гидкі ці вчинки! Не будьмо-ж плямувати нашого святого прапора,—не будьмо наслідувати білим.

Нехай-же навіть вороги наші не скажуть, що серед повстанців есть грабіжники, що ми—теж банда, яка не гірше білогвардійців, нещадно знущавшихся та мордувавших мирне населення.

Згадайте про тих чесних борців, котрі ще при кривавому царі гнили по тюрмах, гинули на шибеницях, офірували себе тілько для того, аби завоювати щастя пригнобленним, але вони ні в якім разі не мислили собі революцію, як грабіж.

Революція—святе діло.

Все, що належить працюючим повинно перейти до їх рук в цілости.

Грабунками та насильствами над окремими мирними мешканцями ми не тілько не завоюєм землі, фабрик та заводів, не тілько не поширимо повстання за для захоплення богацтв крупної буржуазії—але самі загинемо, також як гине та розкладається серед піяцтва, грабунків та роспусти армія білогвардійців.

Останнє-ж мое слово революціонера і повстанца до більш свідомих товаришів. Всю вашу енергію та ввесь ваш вплив зверніть на те, аби оброзумлювати наших малосвідомих товаришів не ганьбити нашу революційну армію грабунками та насильствами та не губити себе і своєї справи.

Ганьба та смерть грабіжникам та насильникам, що як п'явки присмокталися до повстанческої армії.

Хай-же живе чесна революційна повстанческа армія!

Повстанець.

ТЕЛЕГРАМИ.

Ніщо не зрятує.

Катеринослав, 27-XI Денікінське командування, бажаючи зрятувати свое становище, проголосило мобілізацію робітництва Донецького басейну до 55 років включно. Одначе, робітництво відмовляється від мобілізації і поголовно тікає з Донецького басейну. [Ретаг].

Скрізь підіймаються,

Катеринослав, 27—XI. У районі Бахмуту і Слав'яносербського пов. селянство провадить енергійну боротьбу з золотопогонними бандами. Боротьба продовжується і набірає форм відкритого й загального повстання

(Ретаг).

Розмови про владу й безвладдя.

Вступ.

Є в нашій,—як і в любій иншій,—мові слова, значіння котрих напевне розпливчасте.

Є тако-ж, на жаль, у людей кепська звичка не тілько казати, але й думати не цілими поняттями (уявами) а тілько словами...

Через ці дві причини, дуже багато людей вживає,—усно й на папері,—цілий ряд слів просто механично, ніколи не задумуючись над тим, яке именно точне понятя вимовляється тим або иншим словом.

„Звичка слова“—одна з самих кепських звичок. З дитячих років звикає людина казати ті або инші слова, не замисливши над їх внутрішнім змістом. Цілий ряд неправдивих думок, помилок та забобонів з'являється виключно на грунті цієї звички до „зовнішнього“ слововживання.

Безконечні суперечки заводяться тілько через те, що основне розуміння суперечки, затушоване неясністю відповідного слова, неоднаково розуміється тими хто сперить. Від цього утворюється оригінальна „влада слова“ над людиною; влада тим більше зрадлива та небезпечна, що її важко помітити...

До таких слів, котрі механично вживаються, але далеко не з'ясовані, належать, наприклад, слова: політика, діктатура, держава, громада, організація, централізація та инші.

До таких-же слів належить і саме слово „влада“. Нарешті, до них належить слово „безвладдя“.

Слова „влада“ та „безвладдя“ вживаються і обмірковуються зараз на кожнім перехресті і горожанами, і робітниками, і селянами, і повстанцями, і революціонерами всіх толкувань, течій і партій.

Більшовики пишуть про „владу“ та „безвладдя“ справно в кожному числі „Звізди“... Та майже все ці люди пишуть і міркують именно про слова, але не про поняття слів. Бо хто з них хоч раз замислився самостійно і поважно над питанням: що-таке, справді, влада? що таке—безвладдя? Ми певні і кажемо сміло: майже ніхто, майже ніколи. Неначе поняття „влада“ таке вже ясне й певне!...

Отже, варто хоч на хвилину поважно замислитися над словом влада, шоб зрозуміти, що ним висловлюються зовсім ріжні поняття і, значить, це слово являється невизначеним...

Коли-ж це так, то невизначеними і усі зв'язані з цим словом вирази: „народня влада“, „справжня влада“, „радянська влада“ і т. инш.

На жаль, всі ці вирази пускаються завжди в хід, друкуються аршинними літерами, бувають причиною суперечок та свар, без самого малого натяку на те, що про їх думали поважно.

Правда, ми в свою чергу досить звикли до такого явища. Пишуть-же, наприклад, „комунисти“ на кажнім кроці ріжні дурниці про анархізм, нічого в йому не розуміючи і ніколи з ним поважно не знайомлючись... Так звикли... Відомо, що навіть остільки „видний комунист“, як Н. Н. Бухарін, пізніш не раз червонів, коли доводилось зазначати йому про ту безглузду характеристику анархізму, котру він дає в своєму „Програмі комуністичної партії“. Що-ж? Так звикли... Так роблять всі...

Коли, одначе, ми хочемо поважно розібратися в питанні, одкинувши всяку „владу слів“ над собою і старанно бажаючи викоринити в собі цю стару дурну звичку міркувати словами, замісць понять (пам'ятаючи. що слово є лише знак, симбол для передачі думок), то ми повинні поважно-ж спинитися на поняттях „влада“ та „безвладдя“ і разібратіся в них цілком вичерпуюче. Тілько при такій умові наші міркування йвисновки будуть більш або менш точні.

На другий раз ми й приступимо до висліджування понять „влада“ та „безвладя“.

Ми пропонуємо при цьому товаришам „комунистам“, саме тим з них, хто нікола поважно не замислювався над цим питанням, найуважніше стежити за нашими міркуваннями і в належному випадкові спростовувати нас.

ВОЛІН.

(далі буде).

Перемога працюючим, а не партіям.

(Далі)

Але хай політикани, ріжної масті та назв не. гадають, що пригнічений люд піднявся на нещадну боротьбу лише для того, аби змінити одного свого господаря на другого, аби передати владу над собою із рук одної політичної партії до рук другої.

Ні! Не буде цього ніколи! Пригнічений, пошарпаний люд повстав за для того, аби раз назавше визволитися від опіки всіляких партійних гувернанток та позбутися нахабства та сваволі урядовців комісарів, аби життя свое збудувати на підвалинах вільности та рівности.

Через це, коли-б якійсь партії удалось насильством чи облудою навязати працюючому людові свою владу та диктатуру —цим самим вона заздалегідь винесла-б собі смертний вирок.

Загибель денікінщини та швидкий, казково-швидкий зріст повстанства яскраво свідчить про те, що ніяка партійна диктатура та ніяка політична влада не зможуть більш-меньш довго тривати на Україні.

Працююча маса вже вийшла із дитячого стану, коли вона покірно приймала опіку над собою. Вона може жити самостійно, жити так хоче і, в решті решт, так житиме.

Але, аби наблизити час перемоги, аби пролилося меньше крови працюючого люду в цій останній рішучій боротьбі пригнічених з своими гнобителями —необхідно щоб кожний повстанець свято пам,ятав за що він вирішив покласти свою голову а також аби він пам'ятав, що бути ковалем свого щастя зможе не хто инший, як він сам —бо визволення працюючих есть справа самих працюючих.

ЯШИН.

Спогади подоріжжа.

(Далі)

За Ск-ою Денікінський фронт. Треба прорватись. Розвідка донесла, що на ст. О—во стоїть ешалон, а бронепотяг приходить що-дня о 2-й годині зі ст. Б. Ц-ва.

Кінному полкові дали завдання порвати залізничні шляхи, телеграфний і телефонний дріт і захопити станцію.

Обоз зупинили в Ц.

Напружене чекане.

Застава підійшла майже до залізниці.

Почався свисток паровозу.

Певно, йде бронепотяг.

Вчасно застава й кінн та заховались в кущах.

Потяг з площадками прой шов й минув ст. О-во.

Пошепки передалась команда.

Як шуліки налетіли партізани на станцію.

Прибігли до апарату.

Викликали Б.—Ц ву.

„Кто у аппарата?“ запитують з Б.—Ц-ви.

—„Комендант ст. О-во“ відповідає командір кінного полку.

—„Что у вас нового?“

—„Пока все благополучно“.

—„Банд не слышно нигде?“.

—„Все спокойно“.

—„А в Б. Ц-е как дела?“

—„Н полк сняли на К—ий фронт, офицерская рота уехала в Киев. У. полк с 5-ю пулеметами остался в Б.-Ц—ве. В общем; все спокойно. А впрочем“. . . В цей мент порвали дріт.

„А ось комендант“—докладають козаки.

Ввели штабс-капитана.

—„Доброволець?“

—„Так точно“.

—„Забрати до комендатури штабу“—звелів комполку.

Шляхи розібрані, застава Денікінців „знята“. Містки спалені.

Полки в розстрільні пішли на ворога. Переполохані золотопогонники розбіглись як вівці.

Невеличка бійка —і фронт прорвано...

Олександер.

(далі буде).

Тяжкий час росплати.

Це діялось біля моря, В місті панував тяжкий вичікуючий настрій. Раптом, як сніг на голову, з'явились повстанці Зчинився гарячий бій. Мобілізовані зразу же перекинулись до нас. Смертельний жах опанував кадетами та їх прихвостнями. Страшно вмірати бідолахам в руках махновців.

Пошалілі від жаху й несподіванки як отара овець, метнулись офіціри до моря.

Зі зброєю в руках, не оглядаючись з запалу кинулись в холодні хвилі. Повстанці теж не зівають, настигають золотопогонників біля моря й білі хвилі його зачервоніли від офіцерської крові. Дивуються повстанці, чого це офіцерня йде так сміло на самогубство. Більш того,—навіть жінки багатьох офіцерів й инших денікінських приспішників йшли на самогубство, або з запалом стріляли в повстанців. Можна було подумати, що „біла“ денікінська порода виявляє надзвичайне лицарство, не жахаючись смерти. На ділі ж це було як раз протилежне лицарству.

Вороги працюючих нарешті уявили собі, що вже їм не пити народньої крові й соків, що прийшов кінець їх довічньому святу, що вже нікому на них працювати й нікого їм експлуатувати. Теперь перед ними малювалось життя в серьозній праці, легке для звичайних працьовників, але невимовно тяжке за для ніколи не бачивших праці паразітів. Так що смерть явилась рятовницею, вона була їм миліша ніж чесна гражданська праця.

Таким чином не хоробрість, не лицарство кидало іх в обійми смерти, в море, а жах перед життям.

Жаліти нічого тих, хто пасує перед бушуючою масою, над котрою ваші ще так недавно ганебно знущались.

Це вони лише одержують плату за ті нелюдські вчинки, що задавали працюючим. Вся ця росплата є логична послідовність того рабського життя, котре витворилось і підтримувалось віками.

В самім ділі, чи могло бути инакше.

Все життя, з дитинства й до старості працювали селяне й робітники, поливаючи потом сотні раз землю й стіни заводів й фабрик.

Та куди ж дівались наслідки тяжкої праці?

Все йшло в ненажерну пасть, ледарствуючої, вічно бенькетуючої буржуазії.

Більш того, знущались над душою працюючих, як тільки могли—гнобили катували, мучили при всяких замірах поліпшити своє безправне становище.

Чи могла-ж душа робітника й селянина не повстати, не помститись на своіх гнобителях?

Доволі чекати, що схаменуться кати, прийшов час расплати.

Які вони були хоробрі, догадливі на всякі нелюдські кари, а як це все теперь посипалось на іхню голову, то пошаліли від переполоху.

Працюючи: на цьому не закінчать свою справу. Росквитавшись з ворогами, візьмуться за будування вільного, правдивого життя.

Праця не страшна нам, як тим колим нікчемним страхополохам. Праця добровільна, посильна буде не прокльоном, а насолодою. Для будування нового вільного життя хватить у народу й сили й організаційного хисту. На місці теперішньої розрухи й правдивої кари народньої витвориться вільне, правдиве, щасливе життя працюючих.

СЕЛЯНКА.

Од Військ. Революц. Ради.

1. Голова В.-Рев. Ради приймає по загальн. справам щодня в помешканню Ради (Проспект, контора „Карпас і Син“) від 10 до 12 год. в день.

2. Комісія по справках, дотичних повстанської контр-розвідки, приймає там же що дня від 9 до 2 год. в день.

Редагує: Редакційна колег'я.

Видавець: Культ.-Просв. Відділ Револ.-повстанської армії України (махновців).

Товариші, перечитавши нашу газету, не рвіть її, а передайте своєму товаришеві, хай і він прочитає. З рук до рук, з хати до хати.

Потрібні **ДОСВІДЧЕНІ КОРЕКТОРИ**, добре володіючі **УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ**, і 2 експедітори на провінцію. З ертатися що дня від 12 до 2 год. вдень, по адресі: Проспект, ч. 97, 2-й верх, редакція „Шлях до волі“.

Призначені на 13 листопаду загальні збора членів кооперативу нагорнього району

„ОБЄДНАННЯ“

не відбулися. Другі збори призначаються на неділю 30 листопаду в 11 год. дня і лічитимуться дійсними при всякому числі прибувших. Місце для зборів: Полтавська вул., ч 3. (Перша мійська школа).

Союзна конференція робітників по металю.

У пятницю 28 листопаду ц. р. о 10 год. ранку правління союзу робітників—металістів скликає.

СОЮЗНУ КОНФЕРЕНЦІЮ

у помешканню Наукового Товариства на Чечелевці. Право представництва мають: всі заводські комітети металургичних і метал-оброблюючих підприємств м. Катеринославу, делегати союзу робітників—металістів і делегати бувш. союзу служачих фабрик і заводів. Порядок денний: 1) Доклади з місць, 2) Доклад правління, 3) Перевибори делегатів, 4) Питання, виникаючі на конференції.

Правління союзу робітників—металістів.

З 2 грудня нов. ст. при Інституті проспект, ріг Московської, ч. 1.

„ПОЛІГЛОТ“

Організуються загально приступні курси лекцій по; 1) Історії Культури (лектор Л. Н. Пирманов), 2) Історії Мистецтва (лектор В. В. Коренев), кожен курс розраховано на 18 лекцій. Зайняття від 2½ до 4 год. вдень. Платня за один курс 100 карб., а за два—175 карб. Запись ведеться в канцелярії від 12 до 2 год. в день.